

2020-05-24

DĖL PROGRAMOJE „PAGAUK – STERILIZUOK – PALEISK“ DALYVAUJANČIŲ KAČIŲ ŽYMĖJIMO

VšĮ „Gyvūnų gerovės iniciatyvos“ (toliau GGI) yra nevyriausybinių organizacija, siekianti užtikrinti viešojo intereso gynimą ir atstovavimą gyvūnų teisėms gerovės ir apsaugos srityje. Mūsų tikslas – teisinėmis priemonėmis prisidėti prie gyvūnų gerovės ir apsaugos standartų taikymo ir laikymosi užtikrinimo. Savo veikla siekiame, jog kiekvienas atvejis, susijęs su gyvūnų nepriežiūra, laikymo taisyklių pažeidimais ar žiauriu elgesiu su gyvūnais, būtų skaidriai ir tinkamai ištirtas, o priimtas sprendimas atitiktų gyvūnų gerovės ir apsaugos standartus.

Visų pirma, pažymime, kad labai palaikome gyvūnų globos ir visų kitų gyvūnų gerovės tikslu veikiančių bei dirbančių organizacijų veiklą, tačiau, atsižvelgdami į pastaruoju metu vis dažniau viešajame eteryje transliuojamą informaciją apie kačių, dalyvaujančių PSP („Pagauk – Sterilizuok – Paleisk“) programoje (toliau – PSP programa), problematiką, norime atkreipti Jūsų dėmesį ir priminti apie galiojančią kačių ausų karpymo tvarką ir tam keliamus teisės aktuose reglamentuotus reikalavimus.

Kaip žinia, ausies galiuko nukirpimu yra žymimos išimtinai tik pagal PSP programą pagautos, sterilizuotos ir paleistos beglobės, bešeimininkės katės. Vis dėlto, kaip rodo atvejų praktika, minėta išimtimi yra pradėta piktnaudžiauti. Kai kurios gyvūnų prieglaudos „supaprastina“ sau ir veterinarams darbą, žymėdamos ausies galiuko nukirpimu apskritai visas sterilizuojamas / kastruojamas kates – tiek tas, kurios patenka į gyvūnų prieglaudą iš gatvės ir vėliau paleidžiamos, tiek beglobes kates, kurios po ausies galiuko nukirpimo turi potencialą būti ne paleistos į laisvę, o dovanojamos, tiek tas kates, kurios gatvėje išvis niekada nebuvo ir į prieglaudą yra patekę tiesiai iš žmonių namų. Suprantame, kad tokia procedūra – kačių žymėjimas, nukerpant ausies galiuką – ne tik palengvina gyvūnų prieglaudoms darbą tuo, kad nereikia gaišti laiko aiškinantis/žymintis, kuriai katei reikia nukirpti ausį, o kuriai – ne, bet ir galimai atveria kelią prieglaudoms ilgai nepadovanojamas kates paleisti į gatvę. Taigi, akivaizdžiai pastebima kai kurių gyvūnų globos organizacijų piktnaudžiavimo kačių ausų kirpimu praktika – darbo bei procedūrų supaprastinimo tikslu karmo ausis apskritai visoms, daugumai kačių, įskaitant ir namines, kad, neatsiradus namams, jas būtų galima paleisti į gatvę kaip bešeimininkes.

Kupiravimas (ausų ir uodegų karpymas) Lietuvoje yra draudžiamas. Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo (toliau – GGAĮ) 4 straipsnio („Žiaurus elgesys su gyvūnais ir jų kankinimas“) 1 dalyje nustatyta, kad draudžiama žiauriai elgtis su gyvūnais ir juos kankinti, bet kokiomis priemonėmis tiesiogiai ar netiesiogiai propaguoti ir skatinti žiaurų elgesį su gyvūnais, jų kankinimą, kurstyti smurtą prieš gyvūnus. Pagal GGAĮ 4 straipsnio 2 dalies 9 punktą veterinarinės procedūros, siekiant pakeisti gyvūnų išvaizdą ar gyvūnų fiziologines funkcijas (ausų, barzdėlių, skiauterių, snapų, uodegų trumpinimas, balso stygų, ragų, nagų, sparnų, kanopų ir ilčių pažeidimas ar pašalinimas, plunksnų išpešimas ar pašalinimas kitu būdu ir kt.), pažeidžiant gyvūnų kūno dalių, minkštųjų audinių ar kaulų struktūrą, išskyrus gyvūnų kastravimą ir kitus teisės aktuose numatytus atvejus arba veterinarines procedūras, atliekamas veterinarinės gydytojo sprendimu dėl gyvūno sveikatos, laikomos žiauriu elgesiu su gyvūnais, jų kankinimu. Minėtas draudimas konkrečiau detalizuojamas Valstybinės maisto ir veterinarinės tarnybos direktoriaus 2007 m. sausio 12 d. įsakymu Nr. B1-50 patvirtintų Gyvūnų gerovės reikalavimų atliekant kai kurias veterinarines procedūras 8 punktu, kuriame nustatyta, kad gyvūnams draudžiama trumpinti ausis.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. 3D-959 (Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2017 m. kovo 9 d. įsakymo Nr. 3D-162 redakcija) patvirtintų Gyvūnų augintinių ženklavimo ir registravimo taisyklių 6 punktu, kiekvienas gyvūno augintinio savininkas, laikytojas (veisėjas, globėjas (pasibaigus Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 4.61 straipsnio 3 dalyje nurodytam terminui ir nepaaiškėjus gyvūno savininkui), prekiautojas) atsako už perduodamų (dovanojamų, parduodamų, atiduodamų ar kitaip perleidžiamų) šunų, kačių, šėškų paženklavinimą mikroschema. Taigi, perduodant gyvūną privalomas ir teisėtai galimas reikalavimas yra gyvūno pažymėjimas mikroschema, o ne kirpta ausimi.

Pažymėtina, kad kačių žymėjimas nukerpant ausies galiuką galimas išimtinė tvarka tik bešeimininkėms katėms, dalyvaujančioms PSP programoje. Mūsų manymu, tokia kraštutinė kastruotų/sterilizuotų kačių žymėjimo priemonė turėtų griežtai ir išimtinai būti taikoma tik beglobių/bešeimininkių kačių atžvilgiu, su labai retomis išimtimis, kuomet bešeimininkė katė po PSP procedūros įgyja potencialą būti prijaukinta. Visais kitais atvejais kačių ausų nukirpimas ne pagal PSP programą turėtų būti traktuojamas kaip kupiravimas, kuris Lietuvoje yra draudžiamas. „Suplakimas“ į vieną tiek globojamų, skirtų dovanoti gyvūnų, su beglobiais laukiniais, kurie tokie ir liks, t. y. po PSP programos procedūrų bus paleisti į laisvę, yra ne tik jokio teisėto ir apskritai pagrindo neturintis gyvūnų žalojimas, bet kartu ir didelę riziką, grėsmę gyvūnų gerovei potencialiai keliantis procesas, kuomet, leidus nekontroliuojamai ausų karpymą absoliučiai visoms katėms (gyvūnams), neišvengiamai atsiras betikslio gyvūnų žalojimo atvejų.

Manome, kad, įvertinus itin skaitlingą beglobių gyvūnų statistiką Lietuvoje, kačių ausų karpymas nesant tam pagrindo, t. y. sąmoningas gyvūno išvaizdos keitimas yra gyvūno išvaizdos darkymas, kuris kartu labai sumažina tikimybę gyvūnui rasti naujus namus.

Pažymėtina, kad pagal Lietuvoje galiojančius įstatymus dovanojamos katės turi būti žymimos mikroschema, t.y. čipuojamos, o ne žymimos nukerpant ausį. Tokia gyvūnų prieglaudų, kurios iš principo įsteigtos ir turėtų veikti išskirtinai gyvūnų gerovės interesais, gyvūnų su apkarpytomis ausimis dovanojimo praktika toli gražu nėra pagalba gyvūnams ir ji negali būti pateisinama jokiais procedūrų, supaprastinimo, pagreitinimo motyvais.

Pagal GGAĮ 15 straipsnio („Reikalavimai gyvūnų globėjams“) 3 dalį gyvūnų globėjai privalo: 1) patikrinti kiekvieno pas juos patekusio gyvūno sveikatos būklę, *įvertinti jo tolesnio laikymo galimybę*, užtikrinti reikiamos veterinarinės pagalbos suteikimą, gyvūnų skiepimą; 2) patikrinti gyvūno ženklavinimą, kad būtų nustatytas gyvūno savininkas, o jį nustatčius nedelsiant informuoti apie surastą gyvūną; <...>. Taigi, pirmiausia turėtų būti vertinamos gyvūno laikymo galimybės, o tik po to atliekama sterilizacija ir, nesant galimybės gyvūnui prisitaikyti prie gyvenimo su žmogumi, jo žymėjimas – ausies kirpimas ir paleidimas į laisvę.

Tikimės Jūsų supratimo bei pritarimo šiame rašte išdėstytooms nuostatoms ir viliamės, kad visi geranoriškai jų laikysimės ir toliau draugiškai dirbsime visų mūsų mylimų gyvūnų labui ir jų gerovei.

VšĮ „Gyvūnų gerovės iniciatyvos“ vadovė

Beatričė Vaitiekūnaitė-Pliuskė

Kontaktinis asmuo:
Organizacijos teisininkė
Raminta Ramanauskienė
Tel: +37060456450
El. paštas: raminta@ggi.lt

